

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

РОЗДІЛ II. Позитивне (юридичне) право.

Тема 4. Форма держави. Державний устрій та державний режим.

Теоретичні питання

1. Поняття та види державного устрою. Унітарні та федеративні держави: поняття та ознаки.
2. Поняття та види державного режиму. Поняття та ознаки демократичного та недемократичного (авторитарного, тоталітарного) режимів.

Термінологічне завдання

Засвойте визначення таких понять: державний устрій, унітарна держава, федеративна держава, державний режим, демократичний режим, авторитарний режим, тоталітарний режим, конфедерація, міждержавне об'єднання

Практичні завдання

1. Ознайомтесь зі змістом таких положень:
[Розділу IX](#) та [Розділу X](#) Конституції України від 28.06.1996 статей 1-3 [Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15.04.2014.](#)
Поясніть (письмово у зошиті), чим, на Вашу думку, зумовлений автономний статус Криму відповідно до Конституції України? Які органи влади діють на території Автономної Республіки Крим? Чи є Верховна Рада Автономної Республіки Крим законодавчим органом влади? Які рішення може приймати Верховна Рада Автономної Республіки Крим?
Яким правовим режимом володіє територія Автономної республіки Крим на даний час?

Поясніть, у чому полягає відмінність унітарної (простої) від унітарної (складної) держави? Наведіть приклади функціонування сучасних унітарних (складних) держав.

2. Проаналізуйте нижченаведені дані та визначте, яку форму державного устрою (унітарна (проста), унітарна (складна), федеративна) мають такі держави:

Заповніть таблицю

держави	Різновиди форм державного устрою		
	Унітарна (проста)	Унітарна (складна)	Федеративна
Австралія			
Бразилія			
Італія			
Канада			
Нідерланди			
Німеччина			
Португалія			
Франція			
Швейцарія			
Японія			

2. 1. Австралія – держава, що входить до складу Співдружності, яку очолює Великобританія. Вона складається з 6 штатів та 2-х територій. В кожному штаті є губернатор, що призначається англійською королевою, парламент, уряд, судові органи
2. 2. Адміністративно Бразилія поділяється на 26 штатів та Федеральний округ, який містить столицю країни, місто Бразилія. Штати у свою чергу поділяються на муніципалітети, включені як автономні політичні об'єкти. Всі штати та муніципалітети мають власні уряди. Не дивлячись на їх відносну автономію, всі штати та всі муніципалітети мають однакову модель адміністрації, як встановлено Конституцією

2.3. Італія – держава, що розділена на області, які складаються із провінцій. П'ять областей мають статус автономії. В областях діють ради, діяльність яких координується комісарами, що призначаються центральним урядом.

2.4. Канада у територіальному відношенні поділяється на 10 провінцій та 2 території. У кожній провінції є своя Конституція, виборча легіслатура, уряд, діє лейтенант-губернатор, який призначається центральною владою (за порадою провінційного уряду). Питання, які провінції можуть вирішувати самостійно, зафіксовані у законодавстві Канади

2.5. Королівство Нідерланди – держава, що складається із 12 провінцій, в яких діють органи місцевого самоврядування. Комісари, які очолюють ці органи призначаються королем

2.6. Німеччина – держава, що складається із 16 земель. Кожна земля має власну конституцію, виборний законодавчий орган та уряд, який очолює прем'єр-міністр.

2.7. В Португалії існує єдине громадянство, єдина система органів державної влади. Архіпелаги Азорський і Мадейра утворюють автономні області, що мають політико-адміністративні статuti і власні урядові органи. У континентальній частині Португалії місцевими самоврядними одиницями є приходи, муніципії й адміністративні області. Автономні області Азорських островів і Мадейри включають приходи і муніципії.

2.8. Франція – держава, що поділена на 95 департаментів, департаменти – на комуни. В департаментах діють органи самоврядування. Центральну владу на місцях здійснюють префекти, що призначаються президентом.

2.9. Швейцарська конфедерація складається із 23 кантонів, три з яких мають напівканти. В кожному кантоні є своя конституція, свої парламенти та уряди.

2.10. Японія – держава, що складається із 47 префектур, місцеве управління здійснюють виборні збори префектури. Головні посадові особи у префектурах – губернатори.

3. Проаналізуйте такі дані:

[«Свобода у світі 2015»;](#)

[«Свобода преси 2015»;](#)

[«Індекс верховенства закону 2015»](#)

Поясніть (письмово у зошиті), який, на Вашу думку, державний режим (демократичний, авторитарний, тоталітарний) функціонує у таких державах: Австрія, Албанія, Білорусь, Молдова, Китай, Казахстан, Мексика, Німеччина, Оман, Північна Корея, Чехія? Відповідь обґрунтуйте, використовуючи вищенаведені дані.

Заповніть таблицю

держави	Різновиди форм державного режиму		
	Демократичний	Авторитарний	Тоталітарний
Австрія			
Албанія			
Білорусь			
Молдова			
Китай			
Казахстан			
Мексика			
Німеччина			
Оман			
Північна Корея			
Чехія			

Творчі завдання

1. Проаналізуйте запропоновані наукові публікації:

[Батанов О. В. Конституційно-правові проблеми державного устрою України: теорія та практика](#) [Електронний ресурс] / О. В. Батанов // Часопис Київського університету права. – 2014. – № 2. – С. 66-70;

[Медведчук В. В. Український вибір: федералізм як концепт і модель суспільно-державного розвитку \(частина друга\)](#) / В. В. Медведчук // Публічне право. – 2012. – № 4. – С. 6-13;

[Шестопалова Л. М. Форма державного устрою як матриця соціального розвитку](#) [Електронний ресурс] / Л. М. Шестопалова // Форум права. – 2014. – № 1. – С. 526–531.

Висловіть (письмово у зошиті) свою позицію щодо допустимості та доцільності федеративного устрою України.

Наведіть не менше п'яти аргументів для підтвердження Вашої позиції.

2. Проаналізуйте запропоновану наукову публікацію [Петришин О. Демократичні основи правової, соціальної державності](#) [Електронний ресурс] / О. Петришин // Вісник Національної академії правових наук України. - 2014. - № 1. - С. 32-41.

Висловіть (письмово у зошиті) свою позицію щодо ролі та значення у демократичному державному режимі забезпечення народного суверенітету, поділу державної влади, дотримання прав людини?

Базова

1. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М. І. Козюбри. – К.: Ваіте, 2015. – С. 116-125
2. Луць Л. А. Загальна теорія держави та права: Навчально-методичний посібник (за кредитно-модульною системою). – К.: Атіка, 2013. – С. 65-72
3. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави: Навч. посібник. – Вид. 10-е, доповнене. – Львів: Край, 2008. – С. 75-76
4. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: Підручник. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009, – С. 144-157
5. Теорія держави і права : підручник / за ред. О. В. Петришина. – Х. : Право, 2015. – С. 72-77

Допоміжна

1. Батанов О. В. Конституційно-правові проблеми державного устрою України: теорія та практика [Електронний ресурс] / О. В. Батанов // Часопис Київського університету права. – 2014. – № 2. – С. 66-70. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Chkup_2014_2_16.pdf
2. Зінченко О. Принципи федеративного устрою ФРН та Російської Федерації: порівняльний аналіз [Електронний ресурс] / О. Зінченко // Вісник Академії правових наук України. – 2011. – № 4. – С. 48-57. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vapny_2011_4_7.pdf

3. Медведчук В. В. Український вибір: федералізм як концепт і модель суспільно-державного розвитку (частина друга) / В. В. Медведчук // Публічне право. – 2012. – № 4. – С. 6-13 . – Режим доступу: <http://www.yourfuture.org.ua/ua/pb/2012/8/Medvechyk.pdf>

4. Петришин О. Демократичні основи правової, соціальної державності [Електронний ресурс] / О. Петришин // Вісник Національної академії правових наук України. - 2014. - № 1. - С. 32-41. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vapny_2014_1_5.pdf

5. Шестопалова Л. М. Форма державного устрою як матриця соціального розвитку [Електронний ресурс] / Л. М. Шестопалова // Форум права. – 2014. – № 1. – С. 526–531. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2014_1_92.pdf